

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในอันที่จะทำให้หน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการกิจการเลี้ยงโคนม ซึ่งมีผลประโยชน์ โดยตรงตลอดจนสาธารณชนของไทยเข้าใจกลไกและเนื้อหาของสาระของความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ไทย - ออสเตรเลียดีขึ้นเพื่อให้ทราบว่าการนำความตกลงนี้มาใช้บังคับใช้มีปัญหาอะไรบ้างในทางปฏิบัติและมีหนทางแก้ไขปัญหาได้อย่างไร โดยวิเคราะห์กรณีของสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมเป็นกรณีตัวอย่างเพื่อทำให้ฝ่ายไทยได้รับประโยชน์สูงสุดจากความตกลงฉบับนี้ โดยมีสมมติฐานว่าถึงแม้ว่าโดยภาพรวมแล้วความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรี ไทย - ออสเตรเลีย ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 จะมีผลดีต่อประเทศไทยมากกว่าผลเสีย แต่โดยที่ความตกลงนี้มีขอบเขตการใช้บังคับกว้างขวาง มีความยาวและมีความหลากหลายมาก ทั้งด้าน safeguards เงื่อนไข และเงื่อนไขสำหรับการยกเว้นและการลดภาษีให้แก่กัน ทั้งที่เกี่ยวกับความตกลงนี้โดยตรง และความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีทวิภาคีกับประเทศอื่นๆ ด้วย เป็นเหตุให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งบางกรณีก็เกิดจากความเข้าใจที่ยังไม่ดีพอในกลไกทางกฎหมายของความตกลงนี้เป็นเหตุให้ฝ่ายไทยเสียประโยชน์หรือไม่ได้รับประโยชน์จากความตกลงนี้เท่าที่ควรเช่นในกรณีสินค้านมกับผลิตภัณฑ์นม เป็นต้น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจในความตกลงฉบับนี้ให้ดีเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการก่อตั้งเขตการค้าเสรีนี้

การจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก และใช้วิธีศึกษาเชิงวิเคราะห์ในเรื่องการลดภาษีตามความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เรื่องพิกัดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับ สินค้านมและผลิตภัณฑ์จากนม ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราภาษีศุลกากร พ.ศ.2530 และการวิเคราะห์มาตรการปกป้องพิเศษสำหรับสินค้าเกษตร (Special Agricultural Safeguards - SSGs) ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

โครงสร้างอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์นมของประเทศออสเตรเลียและประเทศไทยมีขนาดแตกต่างกันมากคือ ในปี 2546 ออสเตรเลียมีการเลี้ยงโคนมรวมทั้งสิ้น 2,095,000 ล้านตัว มีการผลิตนํ้านมดิบได้ประมาณ 10,326,000 ตันต่อปีมีจำนวนฟาร์มขนาดใหญ่รวมทั้งสิ้น 10,000

แห่งและมีระบบการบริหารจัดการฟาร์มที่ดีตลอดจนภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม สมต่อการเลี้ยงโคนม ในขณะที่ประเทศไทยผลิตขี้มนไม่ได้โดยเฉลี่ยเพียงปีละ 4,800 ลิตรเท่านั้น

การค้าระหว่างไทย-ออสเตรเลีย ในระยะ 5 ปีก่อนมีความตกลงเขตการค้าเสรี (พ.ศ 2543-2547) มีมูลค่าการค้าระหว่างกันโดยเฉลี่ย 3,460.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐการส่งออกของไทยไปออสเตรเลียมีมูลค่าเฉลี่ย 1,853.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่การนำเข้าของไทยจากออสเตรเลียมียุทธศาสตร์โดยเฉลี่ย 1,553.44 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลโดยเฉลี่ย 300.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในระยะ 5 ปีหลังจากที่ความตกลงเขตการค้าเสรีมีผลใช้บังคับ (พ.ศ. 2548-2552) การค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลีย มีมูลค่าการค้าระหว่างกันโดยเฉลี่ย 9,887.85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การส่งออกของไทยไปยังออสเตรเลียมียุทธศาสตร์โดยเฉลี่ย 6,004.66 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่การนำเข้าของไทยจากออสเตรเลียมียุทธศาสตร์โดยเฉลี่ย 3,883.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลโดยเฉลี่ย 2,121.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สรุปได้ว่า หลังจากมีความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียการค้าระหว่างกันมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงประมาณ 3 เท่าตัว

สำหรับสินค้านมและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากนมซึ่งเป็นกรณีศึกษาในสารนิพนธ์ฉบับนี้จัดเป็นสินค้าที่อยู่ในกลุ่มสินค้าที่มีการจำกัดปริมาณการนำเข้าภายใต้มาตรการปกป้องเป็นพิเศษ (Special Safeguard Measures) เพราะว่าเป็นสินค้าเกษตรที่มีความอ่อนไหว (sensitive) ซึ่งสินค้าในกลุ่มนี้มีอัตราภาษีในโควตาไม่เกิน 20% ในปี 2548 จากนั้นจะลดลง 1% เท่าๆ กันต่อปี จนเหลือ 0% ในปี 2568 ส่วนอัตราภาษีนำเข้านอกโควตาจะจัดเก็บในอัตรา WTO ลบร้อยละ 10 นอกจากนี้การกำหนดโควตานำเข้านมผงพร่องมันเนยจากออสเตรเลียจะเท่ากับ 2,200 ตันในปี 2548 และจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นร้อยละ 17 ทุกๆ 5 ปี จนเท่ากับ 3,523.6 ตันในปี 25 68 ในส่วนของบัตเตอร์ มิลค์ให้กำหนดปริมาณนำเข้าเพิ่มให้กับออสเตรเลียเท่ากับ 3,000 ตันในปี 25 48 และจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนเท่ากับ 4,886.68 ตันในปี 2558 และจะมีอัตราภาษีเท่ากับร้อยละ 0 ด้วย ส่วนหางนม (whey) กำหนดปริมาณนำเข้าเพิ่มให้กับออสเตรเลียในปี 2548 เท่ากับ 20 ตัน และเพิ่มเรื่อยๆ จนเท่ากับ 41.58 ตันในปี 2568 ซึ่งจะลดภาษีลงจนเท่ากับร้อยละ 0 เช่นกัน ทั้งนี้โดยทั้งนมผงพร่องมันเนยและหางนมนั้นเป็นวัตถุดิบสำคัญในการนำมาผลิตนมผงคัดแปลงสำหรับใช้ในการเลี้ยงทารกและบางส่วนนำมาผสมกับน้ำเพื่อผลิตเป็นนมพร้อมดื่ม

จากการศึกษาปัญหาสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย นั้น สรุปได้ว่า การส่งสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมจากออสเตรเลียมายังประเทศไทยนั้น ผลการวิเคราะห์ของผู้ศึกษา พบว่า อาจเข้าข่ายการทุ่มตลาดซึ่งยังจำเป็นต้องมีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงกันต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องจากการศึกษาเรื่องการ

แก้ไขปัญหาคอนมที่ระบบของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สำนักเลขาธิการวุฒิสภา¹ พบปัญหาเรื่องสินค้านมและผลิตภัณฑ์นม ดังนี้ ประเทศผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์นมมีการอุดหนุนการผลิต และอุดหนุนการส่งออกในระดับสูงในขณะที่ประเทศไทยมีการอุดหนุนในระดับน้อย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ประเทศที่มีการอุดหนุนสูงส่งผลิตภัณฑ์นมมาจำหน่ายยังประเทศไทยได้ จนส่งผลกระทบต่อให้เกษตรกรไทยพบกับปัญหาน้ำนมล้นตลาดไม่สามารถขายผลิตภัณฑ์ได้ในราคาที่เป็นธรรม และส่งผลให้เกษตรกรต้องเทน้ำนมทิ้งเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ประเทศผู้ส่งออกนมผงขาดมันเนยได้ทำการส่งออกนมผงขาดมันเนยในราคาต่ำกว่าต้นทุนการผลิต ที่เข้าข่ายในลักษณะของการทุ่มตลาด (dumping) ซึ่งเป็นการเข้าเติมอุตสาหกรรมการผลิตนมของไทย เพราะโรงงานผลิตนมพร้อมดื่มได้หันมาใช้นมผงขาดมันเนยนำเข้าจากออสเตรเลียมาผสมกับน้ำผลิตเป็นน้ำพร้อมดื่ม แทนที่จะใช้น้ำนมดิบที่ผลิตจากฟาร์มโคนมในประเทศไทย เนื่องจากต้นทุนการผลิตต่ำกว่า และรัฐบาลยังไม่มีมาตรการป้องกันการนำนมผงขาดมันเนยมาผลิตนมพร้อมดื่ม และผู้บริโภคคนไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจและข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับนมพร้อมดื่มที่ผลิตจากน้ำนมดิบ และนมพร้อมดื่มที่ผลิตจากนมผงขาดมันเนย ดังนั้นการนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมจากออสเตรเลียที่อาจเข้าข่ายการทุ่มตลาดนี้ ย่อมสร้างผลกระทบต่ออุตสาหกรรมนมภายในประเทศของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผลกระทบของความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียมีทั้งทางบวกและทางลบต่อโครงสร้างตลาดนมและผลิตภัณฑ์นมในประเทศไทย กล่าวคือ

ผลกระทบในด้านบวก ถึงแม้การเปิดตลาดนมผงให้แก่ออสเตรเลียจะเป็นภาวะคุกคามต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมไทย แต่การตระหนักถึงภาวะคุกคามนี้จะทำให้เกษตรกรไทยตื่นตัวที่จะต้องพัฒนาประสิทธิภาพและศักยภาพในการผลิตให้มากขึ้น ก่อนหน้านั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมก็เคยเผชิญปัญหาข้อตกลงให้เปิดตลาดนมและผลิตภัณฑ์นมที่ประเทศไทยมีพันธะอยู่กับองค์การการค้าโลกมาแล้ว ความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลียจึงน่าจะเป็นแรงกระตุ้นให้มีการปรับปรุงในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

¹ สืบค้นข้อมูลได้จาก www.senate.go.th/senate/report_detail.php?report_id=53%20 เมื่อวันที่ 2016.

1. เกษตรกรควรให้ความสำคัญในเรื่องของพันธุ์โคและหญ้าหรืออาหารที่นำมาให้โคกิน อันจะเป็นผลดีต่อประสิทธิภาพในการเจริญเติบโต การผสมติด ความสมบูรณ์และปริมาณการให้น้ำนมของโคนมไทย

2. ควรรักษาคุณภาพน้ำนมดิบให้ได้มาตรฐาน ในปัจจุบันมีการตรวจพบว่าน้ำนมดิบที่ผลิตในประเทศไทยถูกสกัดสารที่มีคุณค่าทางโภชนาการไปมากและมีค่าการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ที่ไม่ มีประโยชน์ต่อร่างกายเกินกว่ามาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกกำหนด

3. เกษตรกรควรรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งเพื่อให้วางแผนการผลิตและการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งในปัจจุบันนี้มีรูปแบบการเลี้ยงโคนมในประเทศไทยอยู่ 4 รูปแบบด้วยกันคือ กลุ่มผู้ที่เลี้ยงโคนมภายใต้การส่งเสริมและดูแลขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) กลุ่มผู้เลี้ยงโคนมภายใต้การกำกับของกรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์โดยจดทะเบียนเป็นสหกรณ์การเกษตรประเภทสหกรณ์โคนม กลุ่มผู้เลี้ยงโคนมในหน่วยราชการเพื่อการศึกษาวิจัย และพัฒนา และกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมอิสระที่มีได้ร่วมกับ อ.ส.ค.หรือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นฟาร์มขนาดใหญ่

4. รัฐบาลควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนผลักดันร่างพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ....² ให้เป็นกฎหมาย ซึ่งจะมีผลต่อการจัดตั้งองค์กรสภาตลาดนมเพื่อให้องค์กรดังกล่าวเป็นที่พึ่งของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อไป

5. รัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรผลักดันให้โครงการนมโรงเรียนต้องใช้น้ำนมดิบจากเกษตรกรเป็นวัตถุดิบในการผลิตทั้งหมด โดยไม่ใช้นมผงขาดมันเนย

ผลกระทบในด้านลบนั้นน่าจะเป็นผลกระทบในระยะสั้นต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

กรณีนี้รัฐต้องมีมาตรการให้ความช่วยเหลือที่จะปกป้องผลประโยชน์ของเกษตรกร ดังนี้

1. รัฐต้องกวดขันเรื่องการนำเข้าให้เป็นไปตามข้อตกลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรโควตาที่ผู้นำเข้าได้รับการจัดสรรต้องเป็นไปตามข้อตกลงไม่มีการยินยอมให้นำเข้าเกินจำนวนโควตาในความตกลงที่ทำไว้ ขณะเดียวกันต้องมีมาตรการการลงโทษที่เข้มงวดต่อการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง

2. รัฐบาลโดยกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ควรให้คำแนะนำและช่วยตรวจสอบหากมีการทุ่มตลาด (Dumping) หรือการให้การอุดหนุน (Subsidies) ที่ทำให้ผู้ส่งออกของออสเตรเลียสามารถส่งออกสินค้าของตนได้ในราคาต่ำกว่าที่ควรจะเป็นจนเกิดผลกระทบต่อ

² พระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอเข้ามาโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ในปัจจุบันยังไม่มีควมคืบหน้า ดูรายละเอียดได้ที่ http://www.senate.go.th/doc_law/2550/index/ap297_50.pdf

เกษตรกรไทย และ รัฐต้องใช้มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-dumping Duty – AD) หรือ มาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Duty - CVD)³ แล้วแต่กรณีซึ่งประเทศไทยมี กฎหมายรองรับอยู่แล้วคือพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจาก ต่างประเทศ พ.ศ.2542ซึ่ง อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือ ทตอ.

3. กำหนดมาตรการด้านสุขอนามัยสำหรับนมและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดย กระทรวง สาธารณสุขต้องมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการเพื่อเป็นการยกระดับผลิตภัณฑ์นมของเกษตรกร ชาวไทยไปด้วยในตัว

4. ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในประเทศโดยให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตโคนมที่ให้ ผลิต้น้ำนมในประเทศได้มากขึ้น

5. ดำเนินการด้านการสร้างคุณภาพและมาตรฐานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับนมและผลิตภัณฑ์ ที่ทำจากนมเพื่อให้สามารถส่งเป็นสินค้าออกไปแข่งขันได้ในระดับสากล

6. พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้ผลิตกับ พัฒนาระบบตลาดภายในและการ ประชาสัมพันธ์ เน้นการส่งเสริมการบริโภคนมสดภายในประเทศและการใช้วัตถุดิบที่มาจาก โลกใน ประเทศเป็นสำคัญและปรับระบบการให้ข้อมูลและเผยแพร่การให้ข่าวสารแก่สาธารณชนให้ดีขึ้น

7. รัฐบาล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สำนักตอบโต้การทุ่มตลาด กระทรวงพาณิชย์ กรม วิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น ควรให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับมาตรการตอบโต้ การทุ่มตลาดขั้นตอนและวิธีดำเนินการเพื่อร้องเรียนให้มีการไต่สวน ให้ความรู้เหล่านี้กับเกษตรกร เพื่อให้นำมาใช้งานได้เมื่อถึงคราวจำเป็น

8. จัดทำและสนับสนุนให้มีระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสหกรณ์โคนมต่าง ๆ และฝึกอบรมให้เกษตรกรใช้ ระบบสารสนเทศและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และนำมา ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากข้อมูลและสถิติตลอดจนกรณีสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมที่สารนิพนธ์ฉบับนี้ยกขึ้นมา วิเคราะห์เป็นกรณีศึกษา (case study) เพื่อเป็นตัวอย่างนี้เห็นได้ชัดว่า ถึงแม้โดยภาพรวมแล้ว ความ ตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะเป็นผลดีต่อประเทศไทยเพราะทำให้ ปริมาณการค้า

³ เป็นมาตรการทางการค้าที่ประเทศผู้นำเข้าใช้เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ได้รับความเสียหาย หรือมีแนวโน้มได้รับความเสียหายจากการทุ่มตลาดและการอุดหนุนอันเกิดจากการนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้รับความ เป็นธรรม

ระหว่างประเทศทั้งสองเพิ่มขึ้นถึงประมาณ 3 เท่าโดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้าโดยเฉลี่ยถึง 2,121.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐตามตารางเปรียบเทียบดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสำหรับสินค้าบางอย่างประเทศไทยเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบเพราะความสามารถในการที่จะแข่งขัน (competitiveness) ของฝ่ายไทยยังดีน้อยกว่าฝ่ายออสเตรเลียอยู่อย่างมาก แต่ในบางเรื่องความเสียเปรียบของฝ่ายไทย ก็เป็นผลจากการขาดความรู้ความเข้าใจในกลไกทางกฎหมายการค้าระหว่างประเทศและเนื้อหาของสาระของความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเองด้วยเช่นในกรณี สินค้านมและผลิตภัณฑ์นม ซึ่ง หากผู้ประกอบการค้าฝ่ายไทยมีความรู้ความเข้าใจในกลไกทางกฎหมายการค้าระหว่างประเทศและเนื้อหาของสาระในความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียดีพอ ผู้ประกอบกิจการโคนมของไทยซึ่งเป็นผู้ที่มีผลประโยชน์ได้เสียโดยตรงน่าจะร้องเรียนต่อทางการไทยให้ใช้มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาดของออสเตรเลีย แล้วพัฒนาคุณภาพ ของสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมของตนให้ได้มาตรฐานสากล ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการโคนมของไทยมีศักยภาพที่จะทำได้อยู่แล้วโดยยังคงมีความสามารถในการแข่งขันด้านราคาสูงกว่าฝ่ายออสเตรเลียได้อยู่

กรณีศึกษาเรื่องสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมนี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า หากจะทำให้ความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีเช่นนี้อำนวยประโยชน์สูงสุดให้แก่ประเทศไทย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมกันสำรวจ (inventory) ความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีทั้งหมดที่ไทยร่วมเป็นภาคีด้วย ที่มีปัญหาทำนองเดียวกับกรณีสินค้านมและผลิตภัณฑ์นม ทั้งนี้มิใช่แต่เพียงภาคเอกชนเท่านั้นที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจในกลไกทางกฎหมายการค้าระหว่างประเทศและเนื้อหาของสาระของความตกลงก่อตั้งเขตการค้าเสรีให้ดีและร้องเรียนต่อทางราชการเมื่อเห็นว่าคู่ภาคีต่างชาติได้มีพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นว่าไม่น่าจะชอบด้วยกฎหมาย เช่น มีลักษณะเป็นการทุ่มตลาดหรือเป็นการให้การอุดหนุน เป็นต้น แต่ทางภาครัฐเองก็ควรที่จะเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับความตกลงทำนองนี้แก่ภาคเอกชนและแก่สาธารณชนทั่วไปให้มากกว่านี้ เพื่อจะทำให้ภาคเอกชนสามารถรักษาผลประโยชน์ของตนได้ดียิ่งขึ้นอีกทั้งนี้เพราะจากประสบการณ์ของผู้เขียนเองปรากฏว่า ส่วนราชการบางแห่งมักจะไม่ว่างใจให้ความร่วมมือต่อสาธารณชนเท่าที่ควรเมื่อสาธารณชนขอข้อมูลเกี่ยวกับความตกลงระหว่างประเทศ ทั้งๆที่การเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศแก่สาธารณชน นั้นตามมาตรา 190 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการทำลงนามในสัญญา